

مصرف‌گرایی و اسراف مانع پیشرفت عادلانه است

در میان احکام و قواعد اقتصادی و معیشتی که مورد توجه دین مبین اسلام قرار گرفته اند، برخی در علم اقتصاد هم مورد بحث هستند که مصرف و مدیریت مصرف یکی از این موارد است. دین اسلام از مصرف متعادل دفاع می‌کند و با مصرف‌گرایی و اسراف و تبذیر مخالفت می‌کند.

اسراف به معنای تجاوز از حد و تبذیر به معنای ریخت‌وپاش، هر دو به لحاظ اسلامی رفتاری ناپسند و مضموم هستند. جامعه‌ای که این رفتار مصرفی را داشته باشد، دچار اختلال در فرآیند انباشت سرمایه می‌شود و نمی‌تواند رشد اقتصادی خود را به حد مطلوب برساند. مصرف نامتعادل در سطح خانوار، که عمده‌تاً در جامعه‌ی ایران به تجمل‌گرایی، لوکس‌گرایی و استفاده از کالاهای وارداتی منجر می‌شود، فرآیند انباشت سرمایه‌های خرد را دچار اختلال می‌سازد و در نهایت، رشد کشور را متوقف و وابسته به نفت خواهد کرد.

بر اساس نظریات اقتصادی غربی مصرف‌گرایی امری ضروری و مطلوب تلقی می‌شود که رسماً به افزایش مصارف بی‌رویه و خارج از الگو منتهی می‌شود و نتیجه آن شکل‌گیری و افزایش شکاف طبقاتی در جامعه است. در چنین اقتصادهایی برخی بیش از نیاز مصرف می‌کنند و برخی حتی توان تامین نیازهای اساسی شان را هم ندارند؛ هر چند ممکن است در کوتاه مدت رشد اقتصادی قابل توجهی وجود داشته باشد.

رویکرد اقتصاد مقاومتی به عنوان رویکرد اقتصادی انقلاب اسلامی مشخصاً با این نظریات مخالف است و از دو حیث بر این مدعای خود تاکید دارد. از یک سو اسراف منابع نوعی اتلاف منابع نیز است ولی اشاره اسراف مفهوم عام‌تری دارد که شامل زیاده‌روی در همه امور می‌شود که اتلاف این تنوع مفهومی را ندارد. اسراف سبب می‌شود بخشی از منابع کالایی دچار افساد، تباهی، دورریزی، مصرف خودنمایی، مصرف تشویقی، مصرف عادت‌ی و بطور کلی تر مصرف‌گرایی می‌شود.

از سوی دیگر برخی مفروضات نظریات غربی که تشویق به مصرف‌گرایی می‌کنند اشتباه اند. به عنوان مثال غربی‌ها به غلط ادعا می‌کنند که در زمینه مصرف، انسان اشباع‌ناپذیر است و یا اینکه امکان پیشرفت عادلانه میسر نیست. بنابراین، اقتصادی که با پدیده اسراف مواجه شود دیر یا زود به دلیل از میان رفتن منابع و شکاف طبقاتی با چالش روبرو خواهد شد.